

3. Диба В. Облікова модель нематеріальних активів / В. Диба // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 4. – С. 24-26.
4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000: Повний текст усіх Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та Тлумачень ПКТ станом на 1 січня 2000 р. [перекл. з англ. за ред. С.Ф.Голова]. – К.: ФПБАУ, 2000. – 1272с.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затв. наказом Міністерства Фінансів України від 18.10.1999 р. № 242 та зареєстровано в Мін'юсті 02.11.1999 р. № 750/4043: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main>
6. Рейли Р., Швайс Р. Оценка нематериальных активов / Р. Рейли, Р. Швайс. – М.: Квинто- консалтинг, 2005. – 761 с.

*Івасенко І.М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Михайлишин Н.П.*

МЕТОДИ І МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ У КОНТРОЛІНГУ ПОСТАЧАННЯ

Процес постачання включає операції, пов'язані з поставкою необхідних для виробництва продукції сировини, матеріалів, комплектуючих, напівфабрикатів. У розвинених країнах за рахунок ефективної діяльності служби постачання і відділу контролінгу компанії отримують значну економію витрат на придбання матеріалів та знаходять дієві способи залучення матеріалів за вигідною ціною, відповідної якості та у визначені терміни.

Основним завданням контролінгу в процесі постачання є поточний контроль за економічністю процесів складування і транспортування матеріальних ресурсів. Контролінг повинен забезпечити керівництво підприємства інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень у сфері постачання, а також здійснити узгодження матеріальних потоків з іншими процесами, які протікають на підприємстві [4, С. 41].

У системі контролінгу узагальнюється інформація про матеріальні потоки в розрізі таких напрямків:

1. Особливості, класифікація, кількісні та якісні характеристики матеріальних потоків.
2. Групи та обсяги перевезень вантажів.
3. Маршрути, види транспорту, види перевезень, вартість перевезень.
4. Технології робіт і операцій, пов'язаних з транспортуванням, вантажно-розвантажувальними операціями, складуванням та ін.
5. Тривалість транспортних, складських та інших робіт.

6. Продуктивність праці.
7. Собівартість робіт та складання калькуляцій окремих видів робіт.
8. Витрати на логістику (в цілому та окремі елементи).
9. Показники ефективності логістичної системи (робіт та операцій) [6, С. 260-261].

В ході процесу постачання відділ контролінгу може отримувати своєрідні негативні інформаційні сигнали, які вимагають прийняття управлінських рішень. Дані сигнали виявляють шляхом безперервного порівняння планових даних з фактичними. Такими інформаційними сигналами є: скорочення обсягів продажу; надлишок, нестача, псування або крадіжка засобів праці на складах; збій процесу постачання, простій у виробництві, ціла низка зовнішніх факторів, які впливають на постачальників та матеріали.

Працівники відділу контролінгу повинні брати участь у складанні плану поставок, дбати про виконання складеного плану, здійснювати оцінку результатів виконання плану і на основі виявлених відхилень корегувати план, здійснювати контроль за процесом укладання договорів і за фактично одержаними предметами праці, за зберіганням виробничих запасів на складах [1, С. 77].

Одним з найважливіших напрямків діяльності контролера компанії є управління запасами. Необхідно побудувати таку систему управління запасами, яка б мінімізувала витрати, пов'язані з утриманням запасів. При цьому для кожної категорії запасів розробляють відповідну політику управління. З метою скорочення величини запасів, кількості переміщень на складі використовують ABC – аналіз. Сутність ABC – аналізу полягає у виявленні та оцінюванні кількісних значень небагатьох величин, частка яких у загальній сукупності вартісних показників найбільша. Здійснюється з метою селективного відбору найважливіших видів сировини та матеріалів.

Залежно від витрат товарні запаси поділяють на три групи – А, В, С за їх питомою вагою в загальних витратах на придбання. Однак не обов'язково використовують три групи, їх число та межі вибираються довільно. Найбільш розповсюдженою є така класифікація:

Група А – найбільш дорогі матеріали, на які припадає приблизно 75-80% загальної вартості запасів, але вони складають лише 10-20% загальної кількості матеріалів, які знаходяться на зберіганні.

Група В – середні за вартістю матеріали. Їх частка в загальній сумі запасів складає приблизно 10-15%, у кількісному відношенні ці запаси складають 30-40 % усіх матеріалів.

Група С – найдешевші матеріали Вони становлять 5-10 % у вартісному відношенні і 40-50% у кількісному.

Для управління запасами категорії А застосовуються найбільш складні методики, ретельно відстежують оборот і наявність цих запасів на складі; особливу увагу приділяють роботі з постачальниками цих запасів, не-

значні помилки в управлінні запасами цієї категорії призводять до великих втрат.

Для запасів категорії В застосовують ті ж методики управління, але використовують більш прості наближені розрахунки, проте суттєві помилки недопустимі, оскільки вони призводять до великих втрат.

Для запасів категорії С застосовують спрощені методи управління, як правило, роблять замовлення великими партіями, створюють надмірні страхові запаси (в розумних межах), рідше відстежують стан запасів на складі, оскільки витрати на скрупульозне управління цим видом запасів не компенсуються економією від ефективного управління. Основне завдання управління цією категорією запасів – постійна наявність їх на складі [5, С. 4-6].

Якщо ABC – аналіз досить широко відомий, то XYZ- аналіз застосовують рідше. XYZ- аналіз дозволяє враховувати передбачуваність попиту на продукцію, споживання запасів сировини у виробництві.

Під час XYZ – аналізу сировину класифікують залежно від рівномірності споживання: X – сировина рівномірно споживається у процесі виробництва без істотних коливань; Y-сировина споживається з відчутними коливаннями, що залежать від виробничого циклу чи сезонності виробництва; Z-сировина споживається нерегулярно. Відповідно найвища точність прогнозування потреби – по X – сировині, середня – по Y- сировині, низька – по Z – сировині. Виходячи з цього запаси X – сировини повинні бути мінімальними, Y сировини – високими в певні періоди, щодо Z – сировини постійні запаси створювати недоцільно.

ABC- аналіз та XYZ- аналіз використовують з метою індивідуального управління різними групами запасів.

З відомих підходів до управління запасами найпопулярнішим є оптимізація. Значний інтерес до оптимізації рівня запасів викликаний, передусім, складним становищем, у якому опинилися багато вітчизняних підприємств. Сучасна вітчизняна практика управління запасами характеризується:

- стихійною методикою управління запасами;
- високим рівнем помилок у прогнозуванні потреби в запасі, викликаним нестабільністю економічного середовища;
- недостатньою статистичною базою розрахунку рівня запасів і пов'язаною з цим відсутністю спроб алгоритмізації роботи по управлінню запасами;
- слабкою взаємодією служб різних функціональних областей логістики, пов'язаних з формуванням запасів;
- відсутністю чітко сформульованої логістичної стратегії управління запасами [7, С.64].

З метою ефективного управління запасами використовують Модель економічного розміру замовлення, при якій оптимальний розмір замовлення повинен бути таким, щоб сумарні річні витрати на оформлення за-

мовлень і на утримання запасів були мінімальними. На рис. 1 зображено складові сумарних річних витрат.

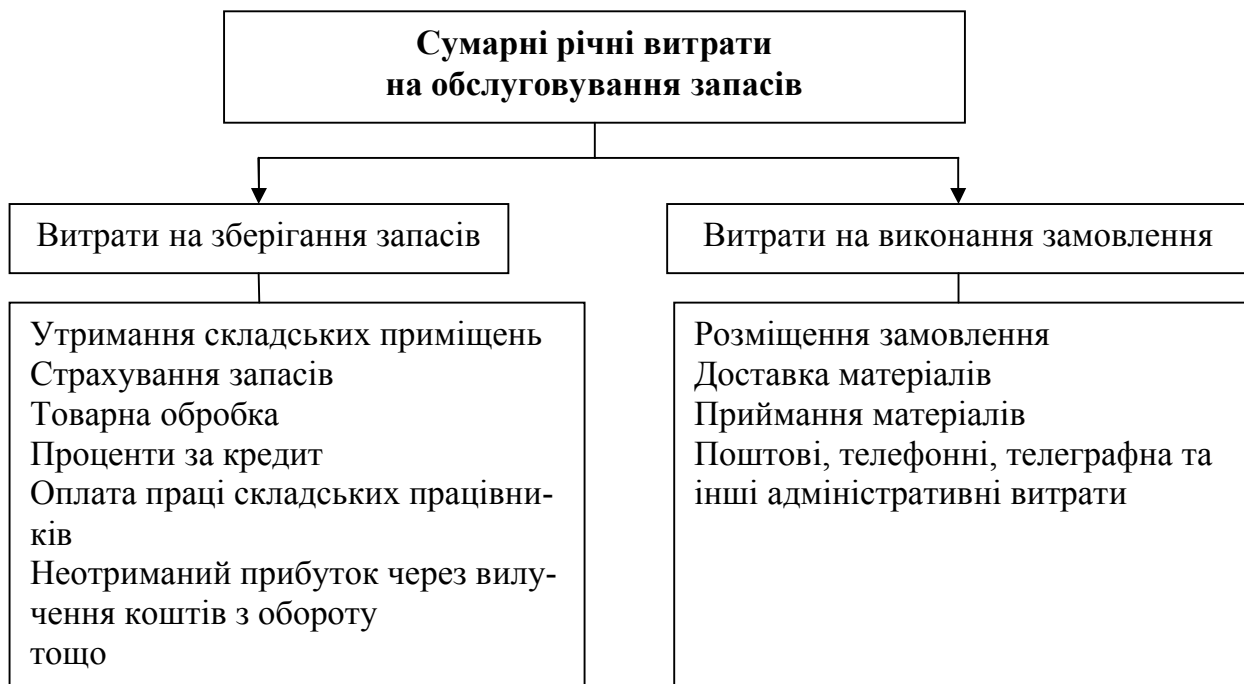

Рис. 1. Структура сумарних річних витрат на обслуговування запасів [2]

На практиці під час визначення оптимального розміру замовлення доводиться враховувати більшу кількість факторів, ніж у базовій моделі, зокрема знижки на транспортні тарифи залежно від обсягу вантажоперевезень, знижки з ціни залежно від обсягу закупівель, інші уточнення.

В умовах кризи ліквідності і тотального дефіциту грошей, вивільнення заморожених у запасах засобів (без втрати для бізнесу) може серйозно допомогти компанії пережити складні для економіки часи. Реалії сьогоденішнього ринку диктують нові правила. І тут виживає не просто найсильніший, а той, хто готовий змінюватися, готовий шукати нестандартні рішення, готовий приймати найновіші правила.

Щоб вивільнити гроші, заморожені в запасах, необхідно змінити методи формування розміру запасів по кожному найменуванню матеріалів; створити систему динамічного управління запасами, що враховує мінливий ринковий попит; здійснювати замовлення матеріалів у постачальника відповідно до того, що фактично вчора відвантажено клієнтам; відмовитися від прогнозів, як основи для планування, скоротити час поповнення запасів [3].

Список використаної літератури:

1. Брохун Н.С. Контролінг процесу постачання: завдання та особливості здійснення / Н.С.Брохун // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 2 (52). – С. 77-80

2. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Л.О.Коваленко, Л.М. Ремньова.– К.: Знання, 2005. – 485 с.
3. Колотов А. Транжира или скупердяй: нужна середина. Как правильно управлять запасами / А.Колотов, С.Бублик // Дистрибуция и логистика. – 2009. – № 10. – С. 6-8
4. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Примак, С. Г. Фалько. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 256 с.
5. Методические указания по изучению курса «Финансовый менеджмент» и выполнению практических заданий для студентов специальности «Финансы и кредит». Часть IX. Управление товарно-материальными запасами [Электронный ресурс] / Сост. Кокин А.С. – Н. Новгород, 2006. – 55 с. – Режим доступа: www.fur.unn.ru/data/.../file.117412393
6. Пушкар М.С. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту: монографія / М.С.Пушкар, М.Р.Пушкар,. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 370 с.
7. Стерлигова А.Н. Оптимальный размер заказа, или загадочная формула Вильсона / А.Н.Стерлигова // Логистик & система. – 2005. – №2. – С. 64-69, – №3. – С. 62-71

*Івашків І.М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Голячи І.Д.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ В УМОВАХ АРМБ

Потреби менеджменту підприємств та інших користувачів в обліковій інформації змушують бухгалтерів постійно оптимізувати та вдосконалювати форми обліку, змінювати ручний спосіб обробки даних на комп'ютерний. Застосування комп'ютерної техніки вносить певні зміни до організації обліку, при чому обчислювальна техніка з допоміжного засобу перетворюється на визначальний фактор організації обліку, змінюючи не тільки форму обліку, але й зміст. Ці зміни зумовлені способами обробки інформації, за яких забезпечується різна швидкість обробки первинних документів та надання звітних даних. На даний час в Україні використовують багато комп'ютерних програм автоматизації обліку. Найбільш відомими є такі: «1С: Бухгалтерія», «Парус», «Галактика», «Текон», «Аккон» та інші.

Проблеми автоматизації обліку розглядаються фахівцями кількох галузей знань: спеціалістами з інформаційних систем, бухгалтерами, менеджерами. Зокрема, ці проблеми досліджували такі науковці, як Гринберг А.С., Клименко О.В., Писаревська Т.А., Плєскач В.Л., Подольский В.І. та